

Onderling geneeskundig Honorarium.

Het vraagstuk der belooning van geneeskundige diensten door den arts wordt in de Deutsche med. Wochenschr. van 14 October met evenveel beleid als openhartigheid behandeld door prof. J. Schwalbe. De naaste aanleiding daartoe is een bepaling, die door den Aerztekammerausschusz kortelings in de Standesordnung is opgenomen, waarbij de behandeling pro deo van artsen en hun gezinnen als het ware tot beroepspllicht worden gemaakt. Velen beschouwen dit dan ook als een deel van den ijzeren inventaris der geneeskundige overlevering, waaraan niet mag worden geraakt. Maar Schwalbe acht het noodig, te onderzoeken, of de veranderingen, die de tijd heeft gebracht, ook herziening dezer wetten noodig heeft gemaakt. Nog voor vijftig jaren kenden al de artsen in een stad elkander en sprak het van zelf, dat men elkander bijstond bij afwezigheid of ziekte in het gezin. Nu kennen de artsen in een zelfde straat elkander niet eens. Te Berlijn brengt zelfs een arts, die in hetzelfde huis komt wonen, zijn collega niet meer het traditioneele beleefdheidsbezoek. Een eenigszins langdurige waarneming van praktijk wordt niet meer als blijk van collegialiteit verlangd, maar in vele gevallen geldelijk vergoed. Nog meer grond is er voor verandering ten opzichte van de gratis behandeling. Vroeger oefenden alle artsen de geheele praktijk uit. Ieder behandelde zijn eigen gezin, maar in ernstige gevallen won men den raad van een collega in, die op zijn beurt om

raad kwam als bij hem iets haperde. Nu gaat de practizeerende arts bij een specialist, en specialisten nemen een huisdokter, dien zij meestal op de gewone wijze honoreeren. Maar van den specialist wordt stilzwijgend gratis hulp verwacht, en niet alleen door hun goede bekenden, maar door artsen uit alle provinciën en alle landen, zoodat hij zonder andere vergoeding dan die der reiskosten een dagreis ver voor het zieke kind van een collega wordt ontboden, of ook zonder vergoeding hulp mag verleenen aan de „angebliche” dochter van een „angeblichen” collega in Zuid-Rusland.

Nu zijn er specialisten, die niet uit liefhebberij practizeeren, maar hun levensonderhoud moeten verdienen, en niet kunnen bestaan van kunstvoorwerpen en daspelden; en de specialist die een grooten toeloop heeft en daardoor zeer weinig beschikbaren tijd, heeft het honorarium van zijn collega's wel niet noodig, maar wordt ook door hen het meest geraadpleegd, wat hem groote offers aan tijd en arbeid kost boven de moeite, die hij reeds aan zijn praktijk moet besteden.

Ook wordt geklaagd, dat het een zeer moeilijke en inspannende taak is, artsen van raad te dienen, en dat sommigen geen begrip hebben van wat zij van hun collega vergen. Zoo moest een zeer gezien consiliarius eens een verre reis maken naar een collega. Inplaats van vergoeding der reiskosten werd hem een zak appelen beloofd. Zelfs een woord van dank blijft vaak achterwege, ook na maandenlange, verre bezoeken. En voor de geschenken, die andere, meer erkentelijke collega's met veel moeite uitkiezen, heeft men nauwelijks ruimte in zijn huis.

Weer andere artsen betalen met toezending van patiënten en sommige specialisten verwachten dit ook, ja, vinden het onbehoorlijk, als het niet geschiedt. Schwalbe vraagt, of de arts dan ook tot zijn patiënt zou durven zeggen: ik zend u naar dr. H. uit dankbaarheid voor zijn kosteloze behandeling. Maar men zou, dunkt mij ook

kunnen zeggen: ik zend u naar dr. H. omdat ik hem in zijn vak bekwaam acht, zoodat ook ik in geval van ziekte hem zou raadplegen, en dr. H. mag het tenminste onlogisch vinden als de arts, die hem voor zijn eigen lichaam de voorkeur schenkt, voor zijn patiënten een ander kiest. Maar als betaling mag de arts zijn vertrouwen in zijn collega niet beschouwen.

De meeste artsen rekenen zich verplicht tot het geven van een geschenk, wat soms meer kost dan het honorarium zou bedragen, en waardoor de woning van den specialist in een rariteitenkabinet of gruwelkamer zou kunnen worden veranderd, als hij alles zou willen bewaren, of waardoor hij zelf „aan den drank” zou raken, als hij al den hem geschonken wijn zou willen verzwelgen. Beter is nog altijd een gave aan een nuttige instelling (ondersteuningsfonds, naar het denkbeeld van Schröder te Alkmaar!) ter herinnering aan de genoten hulp.

Maar toch wordt men daardoor niet ontlast van het gevoel, schuldenaar te blijven. Zeker is dit het geval met den geneeskundige, die geen praktijk uitoefent en daardoor nooit aan anderen diensten kan bewijzen, gelijk hij zelf geniet. Wie in dit opzicht eenigszins fijngevoelig is, ziet er tegen op, hulp van een collega in te roepen, en omgekeerd is het te begrijpen, dat degeen, wiens hulp wordt ingeroepen, niet altijd zóó volkomen bereid is, als wanneer zijn moeite en tijd wordt vergoed. Voorbeelden daarvan worden door Schwalbe aangevoerd. „Men overschatte toch niet de belangeloosheid en de ideale gezindheid der menschen; de strijd om het bestaan, treurige ondervindingen met de ondankbaarheid, met ongepaste eischen en andere „remmende” omstandigheden beletten soms, dat de collegiale neigingen de overwinning behalen”.

Daarom behoort de Standesordnung op dit gebied niets voor te schrijven maar ieder vrij te laten, naar omstandigheden te beslissen. Bevriende collega's zullen elkander steeds vriendschapsdiensten bewijzen. Maar men moet

het recht hebben, van vreemde, zeker van buitenlandsche collega's honorarium te ontvangen, en ook om zijn raadsman geldelijk te beloonen, zonder dat deze verplicht is, het honorarium af te wijzen. Is de raadsman van oordeel, dat hij geen belooning voor hulp aan collega's mag ontvangen, dan kan hij het zelf aan een nuttige instelling schenken. Anderzijds spreekt het van zelf, dat men aan collega's niet het hoogste tarief rekent, en dat men tegenover hen geen strenge schuldeischer is, maar, waar men vermoedt of weet, dat betaling moeilijk zou vallen, afstand doet van het honorarium of slechts zeer matige eischen stelt.

(Overgedrukt uit het Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde van 6 November 1909).
